

FELSŐ-ZEMPLEN

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG: Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő: Török-utca 220 szám.	Kéziratok nem adatnak vissza. Bérmérettel levelek nem fogadtatnak el. — Nyilt-tér soronként 20 kr. — Hirdetések jutányosan számítottatnak.	ELŐFIZETESI DÍJ: Egész évre . . . . . 4 frt. Fél évre . . . . . 2 frt. Negyed évre . . . . . 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.	KIADÓHIVATAL: Hova az előfizetések, hirdetési és nyilvtéri díjak küldendők: Landesman B. könyvnyomdája.
---	---	--	---

Pénzből Istent. *)

Megragadó sorsa a skepsisnek, hogy mindig igaza van, de sohasem tudja, hogy miért. Mint egy a távoli jövőbe előrenyúló árnyék; testetlen alakját öntudatlanul veszi fel; de mindig méltóságát teljes nyugalommal állja meg a napok, az órák hivalkodó kritikáját, melyeknek ephemere vívmányai nem képesek annak jogosulatlan voltát elfogadhatóan kimutatni.

Csak hogy a valódi skepsisnek nem szabad a maga határait elhagynia, mert mihelyt idegen régiókba nyul át, az árnykép elmosódik. . . . .

A liberalizmus tehát haldoklik! Kórágya fölött virraszt fáradszórólattal a gondolkodó elme, s kritikai szemmel futja végig rövid, nagyon rövid életének történetét, egybevetve jót a rosszal, pusztulást az áldással, a dialókokat az erkölcs megaláztatásával; elbámulva a kulturális, gazdasági kérdéseknek végtelen tömegén, melyek a liberalizmus légkörében mind, mind szerepet nyertek; keresve mindezeknél az érdemek érdemesét és a bűnök bűnösét, — azt kell mondani, hogy a liberalizmus csakugyan haldoklik, vagy beteg, elgyengítette a szünetlen küzdelem, de — meghalni nem fog.

Liberalizmus? Hiszen ez egy eredendő erénye az embernek, mely époly kevésé halhat meg, mint bármely más emberi tulajdonság.

Az emberiség kulturtörténete nem egy beszédes példát hoz fel arra, hogy a midőn az állandó eszmeharcban óriási áramlatok folyton egymást váltogatják s el-elnyomják egymást, — átmenetileg olyan áramlatok is

*) E kitűnő cikket lapunk egy budapesti előkelő munkatársa írta. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét. Szerk.

jutnak uralomra, melyek legesekélyebb létjogosultsággal sem bírnak. Ezek aztán rövid Tiszavirág-élet után csakugyan örök időkre letűnnek, a nélkül, hogy a történelem lapjain, daczára annak, hogy rövid uralmuk alatt Herostratesi munkát végeztek, egyébként mint létüknek entlékét hagyták volna hátra. Ezeknek lehetett bármilyen zászlójuk, könnyű volt annak rongyosnak nem lennie, mikor nem sokáig lobogtatták. De ha százszor csináltak is újat, rongyos ugyan nem volt, hanem piszkos mindig volt. Piszkos volt, mert az általa symbolizált eszme minden erkölcsi tartalom nélkül szitkolkodott.

A liberalizmus ezen alacsony sorstól mentes, mert létalapját az embernek velem teremtett s benne — ha néha szunyadvány is — élő nemesebb erkölcsi képezik: az önmérséklés embertársaink javára, a lemondás saját egyéni omnipotenciánk kifejtéséről a közrend és közjólet érdekében s a közszabadság és általános emberi és állampolgári szabadság magasabb értékének méltányolása.

Nagybeteg ugyan a liberalizmus, de nem az eszmébe rejlt okoknál fogva; hanem azért, mert az emberek visszadték vele, hogy nem helyesen éltek vele. Nem volnánk igazságosok, ha korunk erkölcsi és anyagi decadenciáját a liberalizmusra vezetnők vissza, sőt abban sem, ha azt himnók, hogy ma a liberalizmus a vezető eszme. A legsötétebb reactió az, mely ma széles köpenybe beburkolódva, álarcosan settenkedik uton-utfélen és a hol a liberalizmus igaz szeretettel a tudást, felvilágosultságot, az egyenlőségnek, az önbizalomnak, a törekvésnek és haladásnak nemesítő eszméit hirdeti: az emberben az állathoz szólva, a vadságnak, a destructiónak, a mocsárnak és az éjféli lidércfény-

nek szerez proselytákat. És a reactionnak megvannak ma a pillanatnyi sikerei.

„Pénzből Istent!“ Ezt sem a liberalizmus csinálta. A macedon hódítások, a rómaiaknak mérhetetlen birványa, a középkori népek extensiv gazdálkodása — habár nem arany- vagy ezüstvaluta szerint — szintén nem volt egyéb, minthogy a pénzből Istent csináltak. A határtalan feudális birodalmak és latifundiumoknak talán életelv vetette meg az alapját?

Pénzből Istent mindig csináltak, valahányszor a liberalizmus mérséklő ereje csökent, ma kevésbé, mint azelőtt. Csak hogy ismeretes dolog, hogy a régmúlt időknek keserű emlékeit hamarabb elfelejtjük, mint a kellemeseket, és ha ilyen értelemben beszélünk embertársainkhoz, pillanatra mindenki szívesen akarja hinni, hogy „hej de jobb is volt az hajdan!“

A „pénzből Istent“-nek s a középosztály képzelt megsemmisülésének semmi köze a liberalizmushoz, mert az első a liberalizmustól függetlenül mindig létezett, a középosztály pedig sem nem semmisült meg, sem nem semmisülhet meg. De ha mégis képzelhető oly állapot, hogy középosztályok többé nem fognak létezni, — akkor bizonyára a liberalizmus újra ébredése fogja azt nyomon követni s ez majd megteremti újra a középosztályt, mely nélkül társadalom nem létezhetik.

Az optikai csalódást e kérdésnél az idézte elő, hogy a középosztály jelenlegi képviselői közül némelyek felkerülnek a nagy tőke ormaira, némelyek pedig lekerülnek az anyagi romlás síkjára. De valamint igaz, hogy az előbbieket nem mind egyéni érdemeiknek köszönhetik felemelkedésüket, ugy az is igaz, hogy az utóbbiak csekély kivétellel önhibájukból voltak kénytelenek

TÁRCZA.

Pubi bolondsága.

A csinnal, izléssel berendezett szalon ablakait befutó függönyök résein megtört a napsugár s csak töredékekben szűrődött be.

A zöld plüs ottomán dagadó kerevetén ott feküdt a szép asszony s élvezettel erogette a levegőbe egy cigarett könnyű füstjét.

Közlemben csinos tiszt ült, mellén keresztbe font karokkal s kéjjel legeltette szeméit a formás alakon.

Időnkint meg-megpödrötte bajuszát s a mint megmozdult a raganyos széken, sarkantyujának pengése megzavarta a kis kanárit az éneklésben. A szép asszony neheztelölög vetette reá nagy, buzavirág szeméit.

— Ugyan Pubi! Maradjon veszteg! Mandit mindig megszakítja énekében és akkor, a mikor trillázik. Üljön nyugodtan!

És a csinos ember valóságos modellt ült. Meg sem mozcizant s nem merte a mindenható Mandit ismételtelen sarkantyú pengésével zavarni s türelmesen várta, mikor tetszik Mandi ő felségének elhallgatni.

Kissé talán soká is várt, de végre is Mandi elégségesnek találta a nótázást és hozzáállott a kalit rései közé tolt piskóta és czukor élvezéséhez.

A szép asszony kissé fölemelkedett, a huszár tiszt közelebb vont a hozzá a fauteuillt és élvezettel szívta a szép testből kiáradó illatot . . .

— Nos, beszélhetünk. Lássá Pubi, ez így nem lehet sokáig! Bandi előbb-több rájön a turpisságra! Azt hiszem érzi is, hogy szarvakat növeszték a fején s félek, hogy ezekkel a szarvakal még kárt tesztek magamban! . . .

— Bandi nem fog meg tudni semmit. Azt hiszi maga Mimi, hogy sejt valamit?

— Vettem észre, hogy nem közeledik hozzám azzal a melegséggel, mint eddig. Olyan hideg, közönyös, szóval elvesztettem az ő szemében azt az értéket, a melylyel bírtam. És azt gondolom, hogy egy chansonette értékesebb neki, sokkal kedvesebb, mint én.

— És miért? Édes Istenem! Tudja ő azt, hogy az én szívem érte soha sem dobbant egyet is! De abban a hitben tettem magává, hogy később idővel majd csak megváltozom! Csalódott. Én csak magáért élek, édes Pubikám! Csak magáért!

A szép asszony szeméből démon tekintet lévelt a fess huszártisztra, ki a szerelmi mámor-tól megittasodva lehajította fejét a lázasan pihegő alabastrom kebelre s a kéjtől lecsukott szempilláin tűrte az apró Zephyrek keringését.

És a piros ajkák odatapadtak a napbarnított arcra, hosszasan, édesen . . .

Boldogságukban megfeledkeztek mindenről. A szép asszony hitvesi kötelezettségéről, Pándy Puby bedig arról, hogy az, a mit ő tesz, az rut, csunya dolog. Visszael barátja bizalmával, magának hódítja el azt, a kiért az a férfi elmenne tübbe, vízbe, a kire nézve nincs a világon semmi más, csak az a szép, az a hütlén asszony.

És neki volt szíve ezt a kincset elrabolni barátjától.

Mig így szerelmi mámorban usztak, a Mandi okos szeméit reájuk függesztette s a kalit rácsain fel és alá kuszott, apró csőrrel rágta azokat és éles hangot hallatott, mintha gazdája házának becsületét kívánta volna megvédeni.

— Nézze Pubi, az irigy kis jószág, hogy tiltakozik! . . .

De a többi szó elhal. Lány, leheletszerű csökök röppennek el az ajkakon . . .

Hirtelen éles sikoly tölti be a salont levegőjét. A férj ott áll az ajtó küszöbén. Szeméből vészes villámok törnek elő. Borzasztó tekintet, mintha mindkettőjüket a padlóhoz akarná szögezni.

Pubiban sok a hidegvér. Ő úgy tesz, mintha mi sem történt volna.

És mosolyt is erőltetett azokra a vértől sötétvörösre duzzadt ajkakra, a mikor kezét fejéje nyujtotta.

Bárkay nem fogadta el. S egy megvető tekintettel felelt Pándynak.

A szép asszonyt egy kézmozdulattal szobájába parancsolta, ők magok pedig a fogadó szobába távoztak.

Pándy Pubi tudta, hogy Bárkay megelégette azt a csunya játékot, a melyet ő a barátság leple alatt üzött s hogy ezért felelősségre fogja vonni, vagy pedig erkölcsileg teszi tönkre.

Pedig rosszul tudta. Bárkay régen gyanította a bűnös viszonyt s csak alkalmas pillanatra várt, a melylyel a pásztorórának véget vessen. Felelősségre vonni őt, a garnison legjobb vivőjét, lövőjét, esze ágában sem volt, hiszen tudta, hogy ő huzná a rövidebbet, erkölcsileg tönkretenni ismét nem akarta, mert ebben az esetben Pándy őt hívni ki.

Mást gondolt. Mimi iránti szerelme azt az elhatározást szülte, hogy nevét, a melyet ő is birt, nem akarta nyomdafestékekkel befogni, csöndben kívánt végezni.

Ketten egyet nem bírhatnak. Vagy ő, vagy Pándy. Kinek a fekete golyó jut, az egy hét leforgása alatt halott. Egy hét elég idő, hogy az ügyeket, melyek után akár az egyik, akár a másik fél részéről elintézésre várnának, elintézésre nyerhessenek. Becsületelő köti mindkét félt, hogy az esetet soha sem szellőzteti s a látszólagos baráti viszony továbbra is fennáll.

Két golyót vett elő. Egy feketét, egy fehéret. Kalapjába tette s Mimiye által himzett, illatos kendőjével letakarta.

Pándy nyult először a kalapba. Arca fakószínt öltött, ajkairól eltűnt a vér, keze remegett. — Megvan?

helyüket másoknak átengedni. Mert a vagonnak az a természete, hogy vándorol, gazdát cserél s ha ma a közepostályi tiz tagot elveszt a mondott módon, holnap ugyanannyi új tagot nyer, még pedig felülről is, alulról is.

Az a bántó ellentét a legelső, teljesen szegény és a legelső, dusgazdag osztály között, elenyésző csekélyszámú középosztály mellett, miként az például Irországban vagy az orthodox Oroszországban észlelhető: semmiesetre sem keletkezhetik igazi liberális társadalomban. Ezt mutatja ezen országok kulturális történelme. Tehát ha nálunk — a mi tévedés — most ugyanezen irányzat jelentkezik: akkor az nagy baj, mert annak hathatós ellenszere, a liberalizmus, csakugyan beteg és nem bírja azt most megakadályozni.

Mi azonban bizalommal tekintünk a jövőbe, hogy a társadalom öntudata vissza fogja a beteg liberalizmusnak adni tisztító és teremtő őserjét, és sohasem lesz okunk szégyelni a rongyos zászlót.

—r.

Gyártelepet városunknak.

A megélhetés napról-napra nehezebb. A modern élet előtárja a néposztályok igényeinek az egész vonalon való fölfokozását. A távolság megszűnik a gőz, a villany erejével. Idegen eszméiramlatok özönlének be, a gondolkodász névelődik, a magyar kényelemszeretnek lábai alól húzzák a földet, itt-ott már a vészharang is kong. Tenni kellene, csak ne lennének a Pató Pálok nemzetiségéből és merev konservativizmusunk meg bírni törni.

Uj keresetforrásokra kellene térni, mert a mai keretek között alig boldogulhatunk.

A magtermelésből való kiemelkedés régi vágya a gazdának, de a gazda a kicsiny hasznot nem adja a bizonytalan és ki nem próbált haszonért. Azért a jövő zenéjeként bizonyos resignációval látuk az egyébként jóaraváló törekvést, mely nálunk az új keresetforrások felvetésében akár a sajtóban, akár a közügy zöld asztalánál jelentkezik.

Mezőgazdasági ország vagyunk, nekünk mezőgazdaságból kell nagyrésztben megélnünk. Épen ezért rokonnabb inusztriankkal minden oly mozgalom, mely nem a nyeresztermények ipari, hanem csak anyag kikészítésére vonatkozik. Ez a lépés vezet el a mezőgazdasági kultúra legtávolabbi útjára, a teljes mezőgazdasági gyáripárhoz.

Mindenki, a ki a művelt nyugaton földművelést látott, azzal a tapasztalattal jött haza, hogy semmivel sem jobb a műtáplálékokkal és rendszeres

— Meg!

— Az enyém is! Nos?

Pándy Pubi lassan nyitotta ki tenyerét, a melyben a golyót tartotta.

— Fekete! Tehát egy hét mulva!

Fejébe nyomta sikkáját, felkötötte kardját s nem sokára hangzott a lépcsőkön kardjának zörgése, sarkantyúinak pengése.

És hogy a szép asszonyról semmilyen hír ne szárnyaljon, még az éjjelt is nappallá tette. De hogy is ne, mikor neki egy hét mulva nem szabad élnie, azokat a buzakák szemekét néznie.

Mulatott mindig. Könnyű erkölcsű leányok társaságában töltötte az időt, s előtte a pohár egy pillanatig sem állt üresen.

Letelt a hét. Nyolczad nap reggelen, hogy a nap sugarai csókjaikat árasztották a földre, Pándy Pubi mámorosan, támoalgó léptekkel ment lakására. A szellő meg-meglibbentette szénfeketé bajuszát. Kezével megérintette lázas homlokát s megnézte utóljára a felkelő napot.

Szobájába ment. Előkereste dolgozó asztala kulcsát s a felső oldalfiókot kinyitotta. Elővett abból egy revolvert.

Levette atilláját s helyet foglalt a pamlagon. Az asztalról mosolygott feléje a Mimi arczépe.

— Érted halok meg. A biztosat még sem tudod meg soha; csak gyánitod. De lásd, sok boldogságot elkövettem, mért ne tenném meg hát még ezt az egyet is! Ez az utolsó boldogság!

Mikor a szolgál behatolt a szobába, ott találta a pamlagon fiatal gazdáját átlótt halántékkal. Piros, kiömlött vére befestette a fehér inget. Az ablaküvegen betörő napsugarak ott játszadoztak a füsttől kormos, kicsiny seb körül . . .

Nemetz Jenő.

miveléssel előkészített talaj, a mi őserjű alföldi románknál, melyet csak az utóbbi időben szánt a gazda mélyített vasekével ugarol és táplál, általában pedig még most is ellenszolgálat nélkül adja őserjű kincsét a föld, harmincz-negyvenszeresen a belevetett magot.

A külföldi inusztrianál a siker titka az, hogy nem csupán nyers termelésre szorítokznak, hanem ha pl. *czukorrépát termel, van egy füstölő kéménye, a hol a czukorgyártás első folyamatát elvégzi.* A mellékanyagok pedig földjének jutnak s jobb vásárt csinálnak csak azért is, mivel értéktelen anyag szállításáért nem fizet, több pénzt lát terményeért, miután a gyári feldolgozás egy-két folyamatát maga végezte és egyenletesebben, a különböző évszakok szerint foglalkoztathatja munkásait, ott vannak a földék, keményítőgyárak, kenderkikészítő telepek és más forrásai a mezőgazdasági gyáripárnak.

Ilyen intensív gazdálkodás segítetté elő külföldön a gazdasági fejlettséget, ezek nyomában az ólós pénz, a szövetkezeti szellem, a földforgalmi szabadsága, a munkás osztály keresetének állandósága mind-mind a fejlődés magas fokára vezetnek, melyeket látva, szinte elszorul a szívünk, mi lenne a modern elvek diadalával nálunk, hol a magyar föld páratlan termőereje bizonyos önteltséghez szoktatott a tekintetben, mintha nálunk nem lenne szükség e mesterséges erőforrásokra, hisz busásan fizet a föld, ha isten áldást ad hozzá.

Azonban a modern fejlődés erősen döngeti az ajtókat. Be kell engedni őket, különben patriarchalis gazdálkodásunk háza üszökké ég. *Tenni kell.*

Itt van mindjárt a szegedi vitorla- és ponyvagyár részvény-társaság, mely az ország négy helyén öbajt kendertermelő és kikészítő helyet létesíteni. Ragadjuk meg a kedvező alkalmat, tegyük meg mindent annak az érdekében, hogy a négy kikészítő telep közül egy, helyeztessék el városunkban. Ez annál is inkább megvalósítható, mert mindannyian tudjuk, hogy e vidéken ugyis igen nagy mérvben termelik a kender, hátha megbarátkozna a nép azzal az eszmével, hogy ne csak a saját szükségletére, hanem kivételre is termeljen kender. Egy ilyen szük cikket keretében nem lehet kifejtetni mindama előnyöket, melyek egy ilyen vállalat létesítése által a nép javára szolgálna, de magában véve az a körülmény nagyon is megfontolandó, hogy létesítése esetén nem csak a nép jutna a kendertermelés által szép jövedelemhez, hanem tekintélyes számú munkás kéz nyerne állandó foglalkozást és végre városunk hirneve is nagyon sokat nyerne általa.

Végre azért is sikerülhet e terv megvalósítása, mert van vízünk, vasutunk és kedvező talajunk, szóval rendelkezünk mindama kellékekkel, a mik egy ilyen telep megvalósításához első sorban szükségesek.

Az említett szegedi gyár megbizottai most utazzák be az országot kedvező helyek keresése céljából és mi ezt az alkalmat siettünk felhasználni arra, hogy a gyár igazgatóságának figyelmét felhívjuk városunkra. Ha kedvező választ kapunk és eljön a megbizott, úgy a városi főbíró meg fogjuk kérni arra, hogy a képviselőtestületet hívja össze ez ügyben és tanácskozzanak a dolog fölött. A főbíró pedig — különösen ha látja, hogy ez a kikészítő telep a nép javát lenne hivatva elősegíteni — bizonyára teljes erővel azon lesz, hogy városunk meg is kapja azt.

Tudjuk, hogy e sorokat olvasva, lesznek, kik eme új eszménk fölött kacagni fognak és kivihetetlennek tartják, de az illetők ne feledjék el, hogy ha nem mozgunk és nem ragadunk meg minden kínálkozó alkalmat arra, hogy népünk anyagi előmenetele érdekében minden lehetőt megtegyünk — különösen akkor, a mikor a fáradozásuk nem kell egyéb jóakarattal — úgy sohasem fogunk boldogulni.

Vegyes hírek.

— **A főbíró utazása.** Salyovszky István városi főbíró több fontos városi ügy elintézése céljából néhány napra Budapestre utazik e hó 6-án.

— **Az önszegélyező-egyesület.** Az előkészítő bizottság kibocsátotta az alakuló közgyűlésre szóló meghívókat. E szerint a közgyűlés vasárnap délután 2 órákor lesz a városháza tanácstermében. — Itt említtük meg, hogy eddig körülbelül 225

tag jegyzett 1500 betétet. A gyűlés lefolyásáraól jövő számunkban referálunk.

— **A színtársulat.** Mult számunkban jelezttük, hogy Monory Sándor előkelő vidéki színigazgató 36 tagból és saját zenekarából álló társulatával városunkba szándékozik jönni. Az előkészületek megtétele céljából az igazgató pár napig itt időzött és a bérletek jegyzése iránt akként intézkedett, hogy megkérte szerkesztőségünket, a gyűjtésre. Ez azonban igen szomorúan végződött, mivel összesen 14 bérlet jegyeztetett; e részvétlenség oka pedig abban rejlik, hogy — mint értesülünk, egy pár uriember, a kik állítólag ismerik a társulatot, — nem valami hízolgően nyilatkoztak felőle. Ez a hír elterjedt és ezért tartózkodtak többen a bérletek jegyzésétől. — Az eredményt nyomban közöltük az igazgatóval, hogy minden felelősséget elhárítsunk magunkról, mire ő a következő önértés hangon tartott levelet küldte: „*Munkás, 1897. november hó 26. Igen tisztelt szerkesztő ur! Levelét a legnagyobb meglepetéssel vettem s az arra kényszerít — évek óta szerzett s féltve őrzött erkölcsi reputációim megvédéseért — hogy társulatommal minden bérlet nélkül bemenjek, beigazolandó, hogy társulatom olyan nívauv áll, s olyan előadásokat produkál, minőt Nagy-Mihályban már hosszú évek óta senki sem produkált. Kegyeskedjék a t. közönséget valamelyes uton értesíteni, s nemkülönbön Barnai urat, a vendéglistát, hogy társulatommal december hó 2-án az esteli vonattal érkezem és előadásaimat 4-én „A kis alamuzsi“ operettel meg fogom kezdeni. A már aláírt és a netalán még aláírandó bérletek érvényben maradnak s már az első előadástól kezdődnek, fennhagyván a jogot bárkinek, ha az első két előadás (a második „Gyimesi vadörög“ lesz) nem tetszik, a bérlet aláírását visszavonni. — Már tett és teendő szívességeért a legmélyebb köszönetem nyilvánítva s a szükség szerint esetleges beces értesítéseit várva, vagyok teljes tisztelettel Monory Sándor, színigazgató.*”

— **Fényes esküvő.** Evva Ödön saujhelyi lakos, megyei alszámvevő a bánóci ev. ref. templomban november hó 23-án esküdött örök hűséget Görgey Irén kisasszonynak, Görgey Pál lazonyi tisztartó, földirtokos és neje Cseley Erzsébet unok bájos leányának. A polgári egybekelés Kolonay Tamás bánóci anyakönyvvezető, az egyházat pedig Hutka József ugyanottani ev. ref. lelkész végezte. Az esküvőn diszes közönség volt jelen. Az örömszülők ez alkalomból lazonyi lakásukban fényes lakomát rendeztek.

— **Tombolya-estély.** A november hó 27-én Homonnán megtartott és az izr. fillér-egyesület által rendezett tombola-estély minden tekintetben igen kitűnően sikerült. A tánc reggel 6 órákor ért véget. A tombola-estély jövedelme 200 frt volt.

— **Eljegyzés.** Berkovits Márk zavaknai lakos eljegyezte Brüglér Józsa kisasszonyt, Brüglér Benjámin helybeli lakos szép leányát.

— **Kutba fult ember.** Nagy szerencsétlenség történt november hó 30-án a déli órákban a helybeli vasutállomásnál. Egy új kutat ástak és ott dolgozott Blánár András helybeli ácsmester is, kinek feledékenységéből egy darab szerszámja lent maradt a kutban. Egy hosszú lábtó segélyével jártak a munkások a kutba és ezen ereszkedett le Blánár is, hogy szerszámját felhozza, de véletlenül rosszul lépett és ennek következtében fejével felelőly szerencsétlenül bukkott a kut fenekére, hogy mire észrevették, halott volt. — Temetése tegnap ment végbe.

— **Mi történt Fürst Jánossal?** Tegnap városunkban az a hír volt elterjedve, hogy Fürst Jánost, a ki hosszú ideig a helybeli uradalomnál mint kulesár volt alkalmazva, a legenyemihályni állomás közelében a vasuti kocsiiban agyonverték és kirabolták. Egy másik verzió szerint meg az eset úgy történt, hogy Fürst a legényei állomáson leszállt a vonatról és vigyázatlanság folytán elgázoltatott. — Ez ügyben tudakozódtunk a helybeli vasutállomásnál, hol azon értesítést nyertük, hogy ők az esetről mit sem tudnak, pedig a kérdésös-ködés előtt már két vonat is jött Ujhely felől. — Hogy mi igaz az egész dologból, nem tudjuk, mert lapunk zártáig nem kaptunk semmi értesítést.

— **Színészet Homonnán.** A városunkban is ismert Dombay-pár ezidő szerint Homonnán tartózkodik és a közönség élénk támogatása mellett előadásokat tart.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést tettük: „Mély fájdalommal tudatjuk, hogy forrón szeretett jó anyánk, nagyanyánk, nővérünk özv. mindszentapáti **Dudinszky** Lajosné szül. tiszaujhelyi Újhelyi Emma életének 64-ik évében, hosszú szenvedés után mai napon elhunyt. A boldogultnak hült tetemei november 26-án reggeli 1/2 10 órakor fognak a halottas háznál (Budapest, VIII. ker., szűz-utca 2 szám) beszenteltetni. Temetése november hó 28-án délután 3 órakor L. Volyán, Zemplén megyében lesz, ahol a megboldogultnak lelki üdvéért a gyászistentisztelet november 29-én tartatik. Bupapesten, 1897 évi november hó 25-én. Béke legyen a drága hamvak fölött! Gyermekai: Dudinszky Dező, neje és gyermekai: Margit, Mariska. Dudinszky Elek, neje és gyermekai: Sándor, Emma, Lajos. Dudinszky Ilona és férje Dr. Demkó Kálmán és gyermekai: Kálmán, Ilonka. Dudinszky Miklós. Nővérei: özv. felső-olsvai Balugyánszky Józsefné szül. Újhelyi Mária. tarpai Szánky Sándorné szül. Újhelyi Ottilia.”

— **A szobráncai önszegélyző-egyesület.** A szobráncai, a nagymihályiak példáját követve, mozgalmat indítottak egy önszegélyző-egyesület alakítása érdekében.

— **Hazaftas ünnepély.** A homonnai államilag segélyezett polgári és felső kereskedelmi iskola decz. hó 4-én d. e. 10 órakor az iskola dísztermében a legfelsőbb királyi kézirat (tudósítónk elfelejtette közölni, hogy milyen legfelső kézíratról van szó) megjelenése alkalmából hazaftas ünnepélyt rendez.

— **Iskola segélyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter a petrőci rom. kath. elemi iskolánál a tanítói fizetésnek 400 frtra való kiegészítésére az 1897—8 tanévtől kezdve két egymásután következő tanév tanvéneként 157 frt államszegélyt engedélyezett.

— **Ügyvédi kamara.** A kassai ügyvédi kamara Dr. Altman Elek ügyvédet a kamara ügyvédi lajstromára Szerenes székhellyel felvette.

— **A naptár szeszélyei.** Aligha ismeretesek, a naptár következő szeszélyei: október mindig ugyanazzal a hétköznapkal kezdődik, a mellyel január, április azzal, amellyel június, december azzal, a mellyel szeptember. Február, márczius és november mindig ugyanazzal a hétköznapkal, május, június és augusztus mindig mással kezdődnek. Szökőévben ez a rend megbomlik. Az évszázad nem kezdődhetik szerdán, pénteken vagy szombaton. Az év ugyanazzal a hétköznapkal végződik, a mellyel kezdődik. A régi naptárt 28 évig kell megőrizni, hogy újra használható legyen.

— **Az már más.** Köztudomású dolog, hogy a tanár állásának a legtöbb irigylője van s a két hónapi vakáció, a napi három óra, meg a 30 év után járó teljes nyugdíjjal szemben ennek az állásnak terhei mind eltűnnek a felületes szemlélő előtt. Azért aztán igen sokszor szóba is kerül a tauári állás irigylésre méltó volta olyan társaságban, a hol tauár van jelen. A multkor azonban, mint benünket értesítenek, furán járt egy uri ember, ki a főnti közhelyeket czítálva, a maga állásának rovására magasztalta a tanárok dolgát. Egy idősebb tanár türelmesen végig hallgatta a már százszor hallott, elcsépejt érvelést s mikor bevégezte, azt a kérdést intézte hozzá:

— Hát ha olyan jónak találd a tanár állását, miért nem mentél tanárnak?

— Mert számár voltam, fel-ít minden habozás nélkül a kérdezett.

— Az már más, persze akkor nem mehetél annak, — volt a válasz.

CSARNOK.

Az Esztike anyja.

Irtá: Szondy István.

Mennyivel vagytok jobbak az asszonyoknál s leányoknál ti, kik férfiaknak nevezitek magatokat?

Semmivel.

Mindig azt hittem, csak is ők kíváncsiak egyre-másra, meg mindenre és be kell látnom az ellenkezőt.

Eljöttetek hozzám egy történet meghallgatására, abból az időből, a mikor még az én hajam sem volt ennyire ősz, annak a kis lánynak az anyjáról, kit nemsokára vezet oltárhoz Bódi Barna.

Megigértém elmondani, bár kár feszegetni a multak epizódjait, kár felszínre hozni még nagy-

anyának szomorú esetét is, de csak így lehet egész a kép, így lehet meg az összefüggés; nem fogom azért bemooskolni a csendesen nyugvók emlékeit; elbeszelem apróra, a mint történt, miként lettem apa feleség nélkül, hogyan került hozzám az a kis lány, kiért bolondultok most mind a ki idestova menyecske lesz; Bódi barna neje. . . . Te pedig Bankó, mivel legfiatalabb is vagy, ügyelj a pohárra, tölts olykor egy quettet; tölts, ne várj, hogy mondjam, még csak intésemre se vigyázz; ha füres a flaskó, mindig kéznél Sára, meghagytam előre, ébren legyen mára.

Az anyja, az Esztikém anyja ki volt? Egy másik árva, egy ép oly szép teremtes, akár csak a lánya. Nem emlékeztek rá, hogyan is tudnátok abba az időben gyerekek voltatok. Az anyja az Esztikém anyja, az a hideg arcu leány, ott lakott valamikor a Kerepesi-utnak majdnem a legvégén, közel a temetőhöz. Jó nagynénje tartotta, féltette, szerette, mert árva volt.

De nehéz is, de keserű is sokszor az árvaság kenyere!

Rája nem mondhatnók volt oka keseregni és mégis abból a földszintes kis lakásból hányszor tekintett ki könyező szemekkel, csüggedt tekintettel oda a temetőre, oda a temetőnek két barna fájára, kicsiny sirdombjára, a kicsiny sirdombnak apró virágára.

Miért történt ez így?

Mert úgy van végezve lássátok, egyikünk életébe sok az öröm, a másikéban meg az Üröm; ez szerencsésnek születik, az szerencsétlennek; ki tehet róla, ki állhat szembe végzetével? . . .

Olyan szép volt az a kis ház zöldre festett ablakaival, felüto délgnyitőival, illatos rezedaival, eleinte még sem szerette azt az a hideg, fehér arcu leány.

Gondolatait elleste a jó öreg asszony, vigasztalta folyton, nem hányt szemére, hogy sem az édes anyja, sem pedig az apja nem ismerék addig, míg éltek, míg gazdagok voltak. Ez fájt érzékeny lelkének éppen, ez esavarta szívét guzsnál keményebben.

„Mért nem mondja, hogy menjek, mért nem kerget tova, még csak azt sem teszi, hogy olykor nehezeltne; szemrehányó szó nem hagyja el ajkát. Mért nem mondja eredj . . . nem ismertek engem sem apád, sem anyád!”

Az elfelejtett nagynéni azonban ösmerte Elizt gyermek korától, az alsóbb osztálytól. Hányszor tudakolta nevelőnőtől, mint halad előre, dolyfős-e, esüdes-e, vagy szófogadó-e?

S mit felelt nekí?

Nielsen benne hiba édes kedves néni, szereti társait, örömmel vesz részt mindenben, a mi érdeklí azokat, kik vele együtt vannak, csupa jószág, csupa szelidség; úgy tanul, mintha az lenne egykor a kenyere; egyedüli baja a tulérékenység.

Ezért került hát mindent a jó nagynéni, mely emlékébe hozná a rokoni viszony hidegségét, sőt inkább igyekezett szép árva lánykáját oly melegséggel venni körül, mely szegénykének csaknem terhére volt.

A szegénységet, az igazat megvalva, csak másokon látta, vagy könyvekből ismerte a leányka, de hát annak nyomoraiba esni mégis irtozatos volt előtte. Mégis oda esett, mégis belejutott, bár apja gazdag volt. . . de könnyelmű, anyja csak szeretni tudó feleség, gyermekeért rajongó anya. A világunk éltek mind a ketten, a világ tette korán halottá mindkettőt; olyan halotakká pedig, kik elveszik gyermekeik fejéről az ártatlanság díszének egy részét, bizonyos ridegséget keltenek irántuk, no meg egy kis, kicsinyke kis szájalmat. Én meg azt tar tom „inkább legyen száz irigym, mint egy szánakozóm.”

És milyen, mennyire önző az emberiség! Mindenki tudja, hogy az a szédültes rohanás csakhamar tönkszélre hajtja a családot; hiszen minden test már a saját súlyánál fogva is fokozatos sebességgel halad; hányszor esett meg, hogy a kicsiny gyermek is dombról lefutásban átesett önmagán; mennél inkább hát a szegény Eliz atyja ki oly nagy volt, oly magasról indult.

És nem figyelmeztette senki a veszélyre, arra a mélységre, melybe aztán esett; esében magával rántotta azt a jó lelkes, azt az édes anyját. Ki nem bírta tovább gyöngye idegzege, meghasadt a szive, elnémult az ajka; felér szép arczával jött a ravatalra.

Mindennapi kép következett a temetés után; hitelezők jöttek, követelve mentek, vittek mindent a mi csak viheto volt.

Megperdült a dobszó, nem hallatszott zokszó, elkotyavetyésék a miért pénzt adtak legapróbb forgácsig, göbelin szőnyegtől, czifra szőrü mentől utolsó virágig.

Ebben a nagy, vásári zürzavarban megfogta valaki a kezét annak a szomorú szép árvának, azt mondta csendesen: „Gyere, jössz te édes lányom, ne maradjunk itten!”

Eliz önkénytelenül, akasztá karját az őt meg szállító fekete ruhás hölgy karjában. Nem kérdezte hová viszi, mit akar vele, csak azt tudta, el kell innen e sodomból menni, ki kell futnia, a világból.

A jó öreg asszony meg sebesen haladt a leg-

első egyfogatu bérkocsiiig, beültette Elizt, utána maga is felszállt, úgy robogtak a Kerepesi-uton végig a délgnyitős, zöld ablakos kis házig.

Nem fogadták az érkezőket czifra liberális inas, csak egy apró leányka, ki úgy megbámulta azt a másikat, azt a fehér arcu ég kék szemű társát. Eliz pedig ügyet sem vetett reá, annyira el volt foglalva önmagával, bánatával, hogy a körülte törtétekről, s a vele érintkezőkről tudomást sem vett, még köszönetét viszonzoni is elfeledte annak a kis lánynak, ki pedig ép oly árva, ép oly szegény vala mint ő. A közös fájdalom azonban az idegeneket is közelebb hozza egymáshoz.

Néhány nap mulva már együtt találjuk Elizt a kis lánykával beszélgetésbe merülve, dolgoznak közösen. Dolgoznak, hogy a munka feledtesse a fel feljúló keservet, dolgoznak, hogy a mindennapit a jó nagynéninek, s vele együtt maguknak előte-metseik. Dolgozott Eliz, hogy elmondhassa valamiről „enyim.”

Nem vádolta szüleit, megnyugodott sorsában. Büszkévé tette ugyan az a tudat, hogy szülei csak elveszítetni voltak képesek a mi reakjuk marad, ő pedig noha semmije nem volt magán elhozott ruhájánál, egyebb pár hó után már a ház fentartáshoz is hozzájárulhatott.

Büszke volt; mert tudta, hogy az a pénz, melyet munkája után kapott, nem ajándék, jutalom; de megérdemelt bér. Csak néha vett erőt lelkén a kétség azon gondolatra, ha az a jó nagynéni nem lesz, ha ez a támasz eldül, mi vár reá a nagy város ezer, meg ezer csabításai között. Ismerte lelkének erejét ugyan, de Istenem! hány erős bukott már el, s hány gyöngye vitta meg azt a nagy harcot, melyet életnek nevezünk! . . .

A temető nem adja vissza halottjait, az a sok hideg föld úgy szereti az ő rokonait, magához lán-csolja, magához öleli, esedékl szavában még gyöngyüret leli. „Anyám! félek az estétől látogass meg néha, vigasztaj, bátoris ha a világ léha. Szegény jó nénikém nem élhet sokáig, egy vagy két esztendő . . . nincs messze odáig.

Igy tűnődik, így szomorkodik gyakran Eliz, bubánatos fejét oda fordítja a temetőre, mely tüzi szemében meg-megrezdül a köny, majd meg ki is esordul az ablak vánkosára, a délgnyitős ház kicsiny ablakára, majd meg le is cseppen, le a hideg földre, az ablak elébe.

Sebes röpiüléssel halad az idő, nem nézi jő-e vele valaki vagy sem, a ki jó; halad, a ki nem; marad.

Telt a hold, megfagyott, hullott a falevél, der lepte be a virágos kertet, sápadt növényzetet. A kis ház lakói a hosszú unalmas esteken a munkában találtak egy kis szórakozást. Nem kívántak a város zajából mit sem, úgy hitték, e kis fészek minden unalmával is kedvesebb hely, mint ott künn a járó-kelők csoportja, kik egymás mellett és karöltve mondanak el társaiknak üres semmisségeket.

Hányukat nem érezte a társaság, a fővárosi élet. Feltűnt ugyan némelyeknek, hogy a mult évi bálakon, estélyeken, volt egy kiváló szépségű leányka, ki egyszerűségével, gyermekek ösztinteségével öreget, ifjút lebilincsel; de hát ha nincs, ha tova röppent, mint szárnyra kelt madár, nem si-ratta senki; őh mennyi szép kép tűnt már el, s még emléke sem maradt! . . .

Az estélyek azért csak zajosak voltak, a mulatni vágyók megint csak mulattak. Egy-két orr betörött, láb meg kifíczamlott, egynehány agglegény házasságra kapott, baj azért hát nem lett; ki im-igy ki amugy áldotta a papot.

Amde megelégette Tét apó a hecezet; meg-egyszer megrázta ugyan Gergely a szakállát kegyetlenül, toporzékol, berzenkedett, hogy azért tél leszen továbbra is; nem hitte még a maczkó sem: annyival inkább a virágáros lányok.

Kik a tavasz előhírnökei? . . . No no ne legyetek olyan poeták! . . . melegebb napsugár, lágyan lengő szellő, madár csiripolás, meg mi a csuda olyan szép valami? . . . korántsem ezek, hanem az ibolyácskát árulató leányok; ők tudják jól, hogy itt a tavasz a kertek alatt.

Milyen örömmel fogadták a kis házban a tavaszt elgondolhatjátok. Nyugodtan túrték ők a hóvizatarokat, a hideg szeleket, de csak mégis jobban eset a szemüknek a zöldelő természet. A kert fái között átátsurrannak még néhányszor az arc-csipő fuvalom, csakhogy a hóvirágot már ha bottal vered sem megy vissza az anya földbe, hanem kidugja fejszéjét, szeliden mosolyog és mondja „csak azért is, nem fázom.”

A budai hegyek oldalát lassankint tarka virág-fedi; rózsaszín likazír, s leánykőkörins társaságába veszi az apró árvcáskát, sárga gyujtoványfűt. Elizék kis kertje tele van nárczissal, sorba ültet-getett sok színű jáczinttal, ott babrál a két lány, ott kötözget, rendez, oh mi széppé teszik, ha ez is, amaz is, szagos boldogasszony, szívvirágjuk kint lesz.

Megállanak a járó keiök, kedveselve nézik a két élénk lánykát. Arczuk majd kicsattan az egészségtől, olyan hamvas piros mint az sor papsiak az ablakok alatt.

Ki ismerne reá Elizre? Kinek jutna eszébe, hogy ez az egyszerű szövetruhás leány a mult évi mulatságok ünnepeit szépsége, öregeknek bája,

ifjaknak bálványa? Fejkendője vékony esücskébe kapaszkodott szél urfi, kibagozta, majd föllebbentette szőke fürtös fejére, lecusztatta főhéher nyakára, s nem kötötte vissza, nem félt, hogy megfáznak. Még azt sem mondhatná kaczerkodik, láttatni akarja magát. Ne sértsd meg az árvát, ki sem néz az utra, nem ismeri ártatlan lelke ezt a mulatságot; hagyd őt úgy a mint van. Ha megmondaná neki, hogy ez kaczerásg, kinevetne érte, de vissza kötné fejét, azt hívén nem szabad. Miért tanítaná, hadd feledje el eddigi életét, ezíra selyem ruháit, nagy uri kényelmét, hadd maradjon ilyenek örökké! . . .

Mikor ide jött a jó nagynénéhez ezelőtt egy évvel sápadtan fehéren, elfásult lélekkel olyan volt az egész gyermek mint egy jégszobor; nézd most élet van benne sebesen lüktet ereiben az ifju vér.

Az az egy esztendő tizenkét hónapja, valóban átgurta, megedzette testét, lelkét, kedélye gyermekes ugyan most is, de van az egész leányban olyan komoly megnyugvás. Megtanulta szeretni nagynénjét, egyszerű lakását, eszébe dehogyan jön, a világra futni, messze-messze menni itt hagyni őt, mikor annyira szereti mint tulajdon vérért, mint a saját lányát.

Vágya nincs. Kivánsága nem terjed kertjük kerítésén túlra. Nem kérdi mi háborgatja a patakot, ha elhagyja rendes futását, szétfeszítve partját; egész világa környezete. Nem kérdi mi háborgatja a földet, mikor megrázkódik és összeomlással fenyeget mindent, mint gyermek építette kártya várapokat; csak őket ne bántsa és azokat kik amott nem messze egyszerű sírfaik alatt csöndesen pihennek.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői posta.

B. A. (Bpest.) Azt is megkaptuk. Türelem.

Bánóc. Így a leghelyesebb.

Sz. J. (Ugyanott.) Bevált és már meg is kezdtük, de ezára annak, hogy nem vagyunk nagy barátja a folytatásos dolgoknak.

Don Pascal. (Helyben.) Az ilyen közleményeknek csakis a nyílttérben van helye; de miután lapunk ajtaja az olyan „**vadlogatott**” szavakkal telt közlemény előtt mindig zárva van, meg ott sem adhatnók ki. Mindenesetre sajnós dolog, ha egy magát intelligensnek tartó egyén annyira megelégedik magáról, hogy fényes nappal olyan skandalumok előkötésére ragadtatja magát, mint a milyent ő is említ. Csak azt nem írja, hogy ki az a hős?

G. B. (Páris.) Azt a levelet nem kaptuk meg. Ird meg még egyszer és kivánságodat azonnal teljesítjük. Hogy vagy?

F. I. „Az asszony” nagyon jó, jövő számunkban okvetlen leadjuk.

P. Z. (Temesvár.) Semmi életjel. Vajjon mi ennek az oka? Üdvözlét!

„**Oroszási Közlöny.**” Mi azért szüntettük be, mert ti egyáltalán nem küldtetek cserépeldányt. Megindítottuk újból.

„**Itt a tél.**” Azt az ön közleménye nélkül is tudja a közönség és így felesleges kiadni.

Kiváncsi leány. (Ujhely.) B. nős, G. nőtlen. A többi kérdésre nem válaszolhatunk e helyen, magán levelek írására meg nem vállalkozhatunk. Talán egy itteni ismerőse szívesen szolgál felvilágosítással?

Dr. K. J. (Varannó.) Sokáig nélkülöztük. Szívesen látnánk már.

Ujhelyi. Köszönjük a bókot.

Dr. W. Zs. (Homonna.) Véghetetlenül sajnáljuk, hogy az érdekes dolgozatot e számban nem adhattuk le. Részben tavóllét, részben pedig a kissé késő történet beküldés okozza azt. Jövő számban okvetlen jön és a levélben említett kivánságok, természetesen a legnagyobb készséggel, teljesítve lesznek.

— **P.** (Bpest.) Épen jókor jött a kiváló dolgozat. Köszönet érte és szíves üdvözlét.

A. B. (Homonna.) Tudassa, hogy K. hova való. Jövő számunkban közöljük.

Sztopkó. Kivánsága folytán az önszegélyező-egyesületnél a kívánt betéteket az illetők részére jegyeztük. Minden betét után hetenként 10 kr fizetendő. Különben annak idején megküldjük az alapszabályokat.

Felölös szerkesztő: **Gál Vilmos.**

Kiadó-tulajdonos: **Landesman B.**

HIRDETÉSEK.

Bérbe adandó

az alsó-utcán levő Sznistsák-féle házban, 2 nagy szoba, 1 előszoba és konyha január 1-től. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Egy jó házból való és legalább 4 elemi osztályt végzett fiu egy nagyobb műszerüzletben

tanulóul

felvétetik. — Hol megmondja a kiadóhivatal.

Bérbe adandó

egy utcza lakás január 1-étől. Bővebbet Kalyinovszky Adolfnál.

PALUGYAI és TA.

bornagykereskedők

↳ **BUDAFOKON.** ↳

Ajánlják legkitünőbb

asztali-, pecsenye-

és

csemege boraikat,

valamint

COGNAC és PEZSGÖKET.

Vezérképviselőség Felső-Magyarország részére:

WEISZ és MARKOVITS uraknál

Nagy-Mihály,

ahol is különféle minták megizlelhetők.

408. sz.

1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pesti VI. ker. kir. bíróság 1897. évi 81216 számu végzése következtében **Dr. Ödönfi Miksa** javára **Lany Konrad** ellen 56 frt 18 kr s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján fülül-foglalt és 350 forintra becsült 69 drb. sajtól álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyuhályi kir. bíróság 6173/97 sz. végzése folytán 56 frt 18 kr tökélyvetelés, ennek 1897. évi ápril. hó 26 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 44 frt 37 krban bíróság már megállapított költségek erejéig alperes fizesséri lakásán leendő eszközzésére **1897. évi december hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfogadotnak adatni.

Kelt Nagy-Mihályon 1897-ik évi nov. hó 25. napján.

Gál Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Báró Vécsey Alajosné tulajdonát képező, Szobráncz mezőváros határában fekvő 435 hold területű földbirtok, megfelelő gazdasági udvarral, lakházzal és őszitvetéssel, 1898. évi április 24-től bérbe adandó. Bővebb felvilágosítást ad Szóráth János ügyvéd Szobránczon, hol a bérleti föltételek is megtudhatók.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TARSULAT BUDAPESTEN.

GŐZCSÉPLŐINK

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. 16

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással szívesen szolgálunk díjmentesen. Minden hozzánk intézett kérdézősködre készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Felsőmagyarország vezérképviselője:

KLEIN MIKSA

Nagy-Mihályon Barnai-szálloda 2. szám.

Karácsonyi ajándékok!

Diszművek, ifjusági iratok, diszes kiállítású képeskönyvek,

↳ **Almanachok, album-, emlék- és zsebkönyvek,** ↳

A legelegánsabb és legújabb divatu

= DISZLEVÉLPAPIROK, =

Íróasztali készletek-, író- és rajszerek, sat. sat.

kaphatók

Landesman B. könyvkereskedésében

Nagy-Mihályon.